

[Søren Olesen.]

esser, når det offentlige optræder som bygherre og foretager anlægsvirksomhed, må vi tilstræbe noget andet, nemlig det, som der fra alle sider har været enighed om: at der bør være fri konkurrence, hvad jeg absolut kan give min tilslutning, og dette forudsætter naturligvis også, at disse skjulte, skal vi sige transaktioner og manipulationer, ikke kan foregå, i hvert fald ikke under dække af loven.

Jeg mener, at mestrene i dette tilfælde, men det må mesterforeningen jo selv afgøre, burde have afstået fra denne efterregulering, selvom de havde ret til den, hvis de ville have sikret en af deres organisation arbejdet. Der er nemlig, som det jo er fremgået af debatten, vistnok forskellige mangler ved de nuværende licitationsregler. Jeg vil udtrykke det sådan, at der opstår en frygt blandt mestrene og tilbudsgiverne for at komme til at ligge for lavt, og når denne frygt opstår, er det ikke ubegrundet. Man kunne jo sige: ja, men det gør jo kun, at han så ikke får arbejdet denne gang, men det har en anden virkning, idet en mester, der ligger for lavt, hvis bygherren ikke har underskrevet licitationsbetingelserne og der foretages forhåndsregulering, skal lige så meget op over middeltallet, og derved bliver han stillet i et dårligt lys udadtil, for når hans tal bliver offentliggjort, ser det ud, som om han er en dyr mester. Han kan, selvom han har ligget lavt, komme til at ligge i toppen, og så siger man: det er dog en dyr mester. Og så er det indrettet så snedigt, at han ikke engang har lov at trække sit tilbud tilbage og sige: ja, men så vil jeg ikke have det frem. Nej, han er forpligtet til at lade det offentliggøre, som om han var den højeste, til trods for at han var den laveste, og det er jo ingen mester rigtig tjent med. Derfor opstår der denne frygt for at blive for lav, og så går vedkommende hjem, når han har udregnet sit tilbud, og forhøjer det måske med 10 pct., og det gør alle de andre også, og så er vi inde i den kalamitet, at tilbudene bliver for høje allesammen. Det er det, de offentlige myndigheder har været udsat for nogle gange, og derfor har man grebet til dette, at man kasserer tilbudene og prøver at få andre frem, for man føler, at der er noget her, der er forkert, og det må selvfølgelig rettes.

Se, i denne afgivelse af tilbud opstår der så den konkurrence mellem mestre og kooperative selskaber, som der her var tale om; men det er også sådan, at der er andre, som man søger at holde ude, nemlig dem, der måske er tilsluttet en anden organisation, eller som står helt udenfor. Man giver ved disse regler her de stærke organisationer den største magt, dem, som er de mest talstærke, for når bygherren ikke har underskrevet licitationsbetingelserne, kan de altså sige, når licitationen skal afholdes: vi vil ikke finde os i, at de og de afgiver tilbud, så trækker vi vore tilbud tilbage.

Endelig kan jeg ikke lade være med at pege på et forhold, selvom det selvfølgelig er mere detaljeret, nemlig betingelserne for den såkaldte regulering, enten den nu sker på forhånd eller som efterregulering. Der udtales jo, at der skal gives rimelig betaling for arbejds løn, materialeudgifter og omkostninger, og det er naturligvis fuldt berettiget, men så kommer det fjerde punkt: en rimelig fortjeneste. Her kommer vi til noget, som jeg synes mesteren selv må være herre over: hvordan han beregner sin fortjeneste. En mester kan jo nemlig ved at planlægge arbejdet godt spare arbejds løn; han kan få materialerne godt udnyttet og undgå spild og kan derved bringe sine omkostninger ned; d. v. s. ved at udføre et dygtigt mesterarbejde kan han få en fortjeneste, uden at den måske direkte kommer frem som et tillæg til det øvrige. Derfor mener jeg, at dette sidste punkt om den rimelige fortjeneste faktisk ikke burde indgå i denne beregning. Her må mesteren være stillet frit; de andre skal ikke kunne komme og sige, hvor meget han skal beregne sig i fortjeneste, for den kan han beregne på anden måde.

Jeg mener derfor ikke, at man i den foreliggende sag egentlig kan bebrejde bygherren noget, for det er licitationsforholdene, som her spiller ind på en måde, som de offentlige myndigheder ikke altid kan værgesig overfor, og jeg mener derfor også, at der er grundlag for at nedsætte den kommission, der skal behandles under næste sag på dagsordenen.

**Thisted Knudsen:** Jeg vil gerne have lov til at gøre nogle enkelte bemærkninger, ikke mindst i betragtning af de synspunkter, som det ærede medlem hr. Carl P. Jensen gjorde